

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Tečaj X.

V saboto 5. junia (ranoletna) 1852.

List 45.

Od kdaj pregovor:

„Ga v žakelj dene“.

(Konec.)

Ko zasije drugo jutro zora,
Vsih strani valí se gosto ljudstvo
In nabere brezštevilna množ'ca
Se na tergu pred cesarskim dvorom;
Gledavcev napolnijo se oknja
Krog in krog po tri verste visoko.
Pride car iz svojega poslopja,
Vsede na visocem se altanu,
Za njim dva junaka, dva oproda;
Pa junakoma pomigne k sebi,
Da namesti smertnega orožja
V hrabre leve jima dolge žaklje.
Pa koračita junaka močna
Na bojišču eden zoper druga.
Zdaj ozrè se ljudstvo na Španjola,
Meril je tri vatlé in tri palce,
Krepka kakor jeklo mu je roka,
Pod njegovo nogo tlak se trese,
Bliska se oko mu polno ognja;
Zdaj stermí nad Ravbarjem Slovencem,
Bila mu do tal je brada gosta
In nazaj od tal do pasa zopet,
Krepka, kakor jeklo mu je roka,
Da drobil je z njo železne podkve,
Bliska se oko mu polno ognja.
Ravbarja zagrabi španjski vitez
In tri čevlje dvigne nad zemljo ga,
Pa ne more stlačiti ga v žakelj;
Pa zagrabi Ravbar mi Španjola,
Ga zagrabi mi za krepko ramo,
In šest čevljev dvigne nad zemljo ga.
Trikrat ga zasuče mi nad glavo,
Pa potem zmaši ga v žakelj komaj,
Ter nad glavo žakelj mu zaveže,
Ga zaveže, zmaga mi Španjola.
Zdaj poklekne Ravbar pred cesarja,
Cesar pa se dvigne iz prestola
In pripelje v dar mu Bojoslavo,
Ki je bila vsih lepot lepota. —
Tako se končala je ta pravda,
In pregovor: — pravi stara zgodba —
»V žakelj dene ga« od tod izvira.

Kmetijske skušnje.

(Nadležne vertne polše pokončati), se tje, kjer jih je nar več, položi nekoliko ravno (frišno) omajenih věrb. V malo minutah boš vidil verbe vse polne polžev, ki se potem pokončajo. Tako naj se verbe pokladajo, dokler je kaj polžev.

(Pomoček zoper trut ali prepad teletnika ali maternice pri kravah). Če je kravi teletnik vùn stopil, vzemi za dobro periše kaše (Brein), jo stolci ali zmlij prav drobno, in potresi s to moko po tem teletnik (maternico) krog in krog, kteriga moraš pa poprej z mlačno vodo čisto vse nesnage

umiti. Si ga na to vižo umil, s kašnato moko potresil, ga spravi z mehkim pèrtam rahlo v pravo lego nazaj. Krava naj se postavi potem z zadnjima nogama višji. — Časnik „Landw. Dorfzeit.“ pravi, da je ta pomoček že mnogokrat poterjen bil. Mi ga naznanimo za poskušnje, brez da bi ga bili še sami poskusili.

(Konja v štali odvaditi, da z zadnjima nogama ne bërca) se mu eno stopnjo zad nog žakelj s slamo nabasan natveze, ki na 2 vervih spod stropa visi. Konj bije proti žaklju, žakelj pa oplazi konja ponogah; tako se tepeta eden družiga, dokler se konj tega ne naveliča in bercanja za zmiřej odvadi.

Krašovec Krašovcam:

kako naj začnó Kras pogojzditi.

Veliko, sila veliko se je že govorilo in pisarilo o pogojzdenji goliga Krasa. Če bi bilo mogoče ta namen spolniti s samimi besedami in pisanjem, bi bil že prihodnji blagostan Krašovcov dobro nasnovan.

Ali nič še ni čuti, da bi bile besede djanje rodile. Le malo prebivavcov Krasa menda zapopade in previdi važnost te pre naredbe, kterih telesne in dnarne moči ne zamorejo speljati, česar želijo in za potrebno spoznajo. Kdo pak se smé prederzniti, da bi terjal, naj bi ta peščica domoljubov vse svoje življenje in premoženje v blagor zaspanih sosedov potrosila! Dokler se prebivavci Krasa v ta namen ne zedinite, po uku previdnih rodoljubov se pogojzdenja svojih goličav sploh ne lotite, bojo vse namere za pogojzdenje Krasa enake oblaku prešle, kteriga, ko ob veliki suši ravno mislimo, da nam je zaželjeni dež donesel, nasprotni vihar v daljne kraje prežene. Prebudite se tedaj, ravnajte po navodu v ta namen združenih možakov, in namen bo rodovitno delo postalo. Zedinjeni in s pripomočjo v podporo naprošeniga vladarstva zamorete vse zaderžke in težave zmagati. Kaj da človeška moč premore, lahko vidite iz del na železnici, od kterih se našim sprednikom še celò sanjalo ni. Čez močirje peljejo terdne ceste, zidani mostovi stojé, kodar ni bilo mogoče ne živini ne ljudém gaziti. Celi hribje so prederti, in po ravni poti dervi parohlapon, ki vleče za sabo do 5000 centov blaga.

Perva potreba za pogojzdenje Krasa je pa razdelitva pašnikov ali gmajn. Nihče ne dela rad za druge; le kdor je zagotovljen, da bojo on, njega otroci ali dedči dohodke njegoviga truda uživali, se bode z veseljem teškiga dela lotil. Kdor